

Sygn. akt VII U 2948/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan -Karasińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 stycznia 2020 r. w Warszawie

sprawy W. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy, wyrównanie renty

na skutek odwołania W. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 26 kwietnia 2019 r. znak: (...)/15

1. oddala odwołanie;
2. zasądza od odwołującego się W. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. kwotę 180,00 złotych (sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 2948/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 marca 2019 r., ustalił prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe na rzecz W. M.. ZUS wskazał, że za okres od 1 lutego 2013 r. do 30 kwietnia 2019 r., za który przysługiwała W. M. renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (w łącznej kwocie 20 675,59 zł brutto), wypłaci wraz ze świadczeniem za maj 2019 r. (w wysokości 1 026,04 zł) kwotę 17 316,11 zł, po potrąceniu 228,28 zł na pokrycie innych należności, 2 192 zaliczki na podatek i 1 965,24 zł składki na ubezpieczenie zdrowotne. (decyzja ZUS - akta rentowe, nienumerowane)

Pismem z dnia 20 maja 2019 r. W. M. wniósł odwołanie od powyższej decyzji. W jego uzasadnieniu wskazał, że kwota do wypłacenia została bezpodstawnie zaniżona o kwotę 1 662,92 zł, w tym bezpodstawnie potrącono za maj 2019 r. kwotę 134,39 zł oraz zaniżono miesięczną kwotę renty o 42,30 zł. Wniósł także o wypłacenie mu odsetek za opóźnienie od świadczeń przyznanych zaskarżoną decyzją. (odwołanie, k. 3)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. M. pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, przyznaną mu wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 18 października 2001 r. Niezdolność ta wynikała z doznanego przez niego w 1999 r. udaru. Dnia 11. lutego 2013 r. złożył wniosek o przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz dodatku pielęgnacyjnego. Decyzjami z dnia 9 maja 2013 r. ZUS odmówił prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i dodatku pielęgnacyjnego. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie oddalił oba odwołania wyrokiem z dnia 11 lipca 2013 r. Na skutek apelacji W. M. Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 10 listopada 2015 r. uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie od dnia 30 czerwca 2014 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie. (uzasadnienie wyroku SA - akta rentowe, nienumerowane)

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję w sprawie renty w ten sposób, że przyznał W. M. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 maja 2013 r. na stałe, oddalił odwołanie w zakresie wniosku o dodatek pielęgnacyjny, nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w przyznaniu świadczenia i przyznał wynagrodzenie adwokatowi reprezentującemu W. M. z urzędu. Wyrokiem z dnia 22 marca 2019 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że przyznał W. M. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 lutego 2013 r. na stałe, w pozostałym zakresie oddalił apelację odwołującego się i organu rentowego. (wyrok SA z uzasadnieniem - akta rentowe, nienumerowane)

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 marca 2019 r., ustalił prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe na rzecz W. M. od dnia 1 lutego 2013 r. W uzasadnieniu swojej decyzji ZUS wskazał, że na potrzeby wyliczeń przyjął wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 63.04%. Jako kwotę bazową przyjął z kolei 1 327,44 zł. Do ustalenia wysokości renty uwzględnił 16 lat i 7 miesięcy (199 miesięcy) okresów składkowych, roku i 2 miesiące (14 miesięcy) okresów nieskładkowych, a także 7 lat i 3 miesiące (87 miesięcy) do uzupełnienia okresu brakującego do pełnych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. W oparciu o te dane ZUS ustalił wysokość świadczenia za okres od 1 lutego do 1 marca 2012 r. na kwotę 956,20 zł brutto, a za lata 2017, 2018 i 2019 (w związku z waloryzacją) odpowiednio 1 058,87 zł, 1 090,42 zł, 1 160,42 zł. W decyzji wskazano, że podstawę opodatkowania stanowić będzie kwota 1 160 zł, od której odprowadzana będzie zaliczka na podatek dochodowy w wysokości 73 zł oraz składka na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 104,44 zł. (decyzja ZUS - akta rentowe, nienumerowane)

Pismem z dnia 16 maja 2019 r. ZUS uszczegółowił sposób ustalenia wysokości renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy za poszczególne lata. Wskazał w nim następujące dane:

Okres	Wysokość renty z tyt. całkowitej niezdolności do pracy (w zł)	Wysokość renty z tyt. częściowej niezdolności do pracy (w zł)	Wskaźnik waloryzacji	Różnica podlegająca wypłacie (w zł)
02.2013	956,20	717,05	-	239,15
03.2013-02.2014	994,45	745,75	104%	248,72x12= (...),64
03.2014-02.2015	1010,36	757,66	101,6%	252,70x12= (...),40
03.2015-02.2016	(...),36	784,66	100,68%, nie mniej niż 36 zł dla renty z tytułu całk.	261,70x12=3140,40

			niezdolności i 27 dla renty z tytułu część. niezdolności	
03.2016-02.2017	(...),87	786,54	100,24%	262,33x12= (...),96
03.2017-02.2018	(...),87	794,04	100,44%, nie mniej niż 10 zł	264,83x12= (...),96
03.2018-02.2019	1090,42	817,70	102,98%	272,72x12= (...),64
03.2019 -	1160,42	870,20	102,86%, nie mniej niż 70 zł dla renty z tytułu całk. niezdolności i 52,50 dla renty z tytułu część. niezdolności	290,22x2=580,44

(pismo z dnia 16 maja 2019 r. - akta rentowe, nienumerowane)

Wcześniej, zawiadomieniem z dnia 14 listopada 2018 r., Naczelnik Urzędu Skarbowego W.-T. poinformował ZUS o zajęciu wierzytelności W. M. z tytułu renty w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym do kwoty 362,66 zł. Kwota ta została potrącona z podlegającego wypłacie wyrównania. (pismo z dnia 16 maja 2019 r. - akta rentowe, nienumerowane)

W oparciu o powyższe ustalenia organ rentowy wypłacił wyrównanie (razem ze świadczeniem za maj 2019 r. i jednorazowym świadczeniem pieniężnym) dnia 15 maja 2019 r. (odpowiedź na odwołanie, k. 5 i 6)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Z racji tego, że prawo odwołującego się do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy zostało przesądzone prawomocnym wyrokiem sądowym, jedynym punktem spornym w niniejszej sprawie jest wysokość tego świadczenia. Sąd odnotował, że odwołujący się nie kwestionuje kwot i liczb wskazanych przez ZUS jako podstawy do ustalenia wysokości renty (kwota bazowa, liczba lat składkowych, nieskładkowych), lecz zarzuca organowi rentowemu błędy rachunkowe skutkujące zaniżeniem jego wymiaru renty.

Sąd zważył, co następuje

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zaskarżona decyzja ZUS dotyczyła wyłącznie wymiaru renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od lutego 2013 r. Jak już zostało wspomniane, kwestia samego uprawnienia odwołującego się do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy została prawomocnie przesądzona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie. W niniejszym postępowaniu Sąd rozstrzygał więc wyłącznie o wysokości przysługującego świadczenia (wyrównania za okres od lutego 2013 do maja 2019 r. i wysokości świadczenia na przyszłość).

Wysokość renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy została uregulowana w art. 62 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z tym przepisem, renta dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, oraz
- 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych;
- 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych;
- 4) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresu brakującego do pełnych 25 lat okresów składkowych oraz nieskładkowych, przypadających od dnia zgłoszenia wniosku o rentę do dnia, w którym rencista osiągnąłby wiek emerytalny 60 lat.

Zgodnie z art. 19 ustawy, kwota bazowa wynosi 100% przeciętnego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, w poprzednim roku kalendarzowym.

Z kolei w myśl art. 15 ust. 4 wymienionej ustawy podstawę wymiaru renty stanowi iloczyn wskaźnika wysokości podstawy wymiaru i kwoty bazowej. Należy jednak zaznaczyć, że zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 1 w zw. z ust. 2 pkt 2 tego przepisu podstawę wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy dla osoby, która już wcześniej miała ustalone prawo do tej renty, stanowi podstawa wymiaru renty - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty.

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy należy przyjąć, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 63,04% nie był przed odwołującego się kwestionowany i nie zgłosił on żadnych dowodów lub okoliczności, które wpływałyby na jego wysokość. Sąd przyjął więc ten wskazany wskaźnik jako podstawę do obliczenia renty należnej odwołującemu się.

Z racji tego, że niezdolność do pracy odwołującego się powstała w 2000 r. (wynikała z udaru), jako kwotę bazową należało przyjąć przeciętne miesięczne wynagrodzenie za rok 1999 pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne, to jest kwotę 1327,44 zł. Nie ma przy tym znaczenia, że niezdolność ta miała z początku charakter częściowej niezdolności do pracy.

W myśl art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS należało więc dokonać następujących obliczeń:

$$24\% (\dots),44=318,59 \text{ zł}$$

$$(199 \times 1,3\%) : 12 \times 836,82 = 180,40 \text{ zł}$$

$$(14 \times 0,7\%) : 12 \times 836,82 = 6,83 \text{ zł}$$

$$(87 \times 0,7\%) : 12 \times = 42,47 \text{ zł.}$$

Po zsumowaniu powyższych kwot otrzyma się wynik 548,29 zł. Jest on więc bardzo zbliżony do wyniku przedstawionego w zaskarżonej decyzji (548,38 zł - a więc wynik wskazany z zaskarżonej decyzji jest korzystniejszy dla odwołującego się niż rezultat powyższych obliczeń).

Sąd stwierdził też, że ZUS prawidłowo wziął pod uwagę coroczne wskaźniki waloryzacji rent, ogłaszane w komunikatach ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (M.P. z 2013 r., poz. 78; z 2014 r., poz. 150; z 2015 r., poz. 176; z 2016 r., poz. 149; z 2017 r., poz. 187; z 2018 r., poz. 185; z 2019 r., poz. 176).

Organ rentowy nie popełnił też błędów rachunkowych przy ustalaniu corocznej wysokości renty w latach 2013-2019 r. Waloryzacja została przez niego dokonana poprawnie.

Sąd zweryfikował rachunkowo przysługującą odwołującemu się kwotę wyrównania i stwierdził, że organ prawidłowo ustalił ją na kwotę 19 575,59 zł brutto. Od kwoty tej należało jeszcze odprowadzić zaliczki na podatek dochodowy (2

192 zł) i składkę na ubezpieczenie zdrowotne (1 965,24 zł) - wysokość tej zaliczki i składki została obliczona przez organ rentowy i nie nasuwa ona wątpliwości.

Odwołujący się nie wykazał, w którym miejscu obliczeń organ rentowy popełnił rzekomy błąd skutkujący zaniżeniem mu renty z tytułu niezdolności do pracy. Nie można uznać, by zaprezentowane w odwołaniu alternatywne wyliczenie należnej renty (i to w oparciu tylko o kwotę netto) samo w sobie podważało prawidłowość wyliczenia dokonanego przez ZUS. Wręcz przeciwnie, to wyliczenie w oparciu o kwoty netto jest bardziej narażone na błąd, gdyż utrudnia uwzględnienie kwot potrąconych tytułem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne (są one, zgodnie z przepisami, obliczane od kwoty brutto jako część należnego świadczenia, a nie od kwoty netto).

Z racji powyższego Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia odwołania w zakresie rzekomego zaniżenia kwoty renty (i co do wyrównania, i na przyszłość).

Niezasadnie też odwołujący zarzuca bezprawne potrącenie z jego renty kwoty 134,38 zł. Kwota ta została potrącona na żądanie Urzędu Skarbowego W.-T. w ramach administracyjnego postępowania egzekucyjnego. Z racji tego, że odwołującemu się przysługuje renta w wysokości 1 160,42 zł brutto, potrąceniu kwoty 134,38 zł nie stoją na przeszkodzie przepisy ograniczające potrącenia ze świadczeń rentowych (art. 139-141 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Dodać należy, że w myśl art. 143 ustawy w razie przyznania lub podwyższenia świadczeń za okres wsteczny organ rentowy ma prawo potrącić na zaspokojenie należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 1 i 2, 4 i 6-10, kwotę wyrównania należną do miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym wydano decyzję ustalającą prawo do świadczeń lub decyzję ustalającą prawo do świadczeń w podwyższonej wysokości.

Z powyższego wynika, że ZUS zasadnie potrącił ze świadczenia podlegającego wypłacie odwołującemu się kwotę zajętą w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Urząd Skarbowy.

Co do żądania odsetkowego wskazać należy, że zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Jak wynika z prawomocnych wyroków Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 13 kwietnia 2017 r. oraz Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 marca 2019 r., zostało przesądzone, że opóźnienie w przyznaniu odwołującemu się renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy nie wynika z okoliczności, za które ZUS ponosi odpowiedzialność. Dopiero bowiem w toku postępowań sądowych i badań przez biegłych lekarzy sądowych potwierdzono, że odwołujący się jest całkowicie niezdolny do pracy. Z tego powodu Sąd rozpoznający niniejszą sprawę nie jest już uprawniony do zmiany prawomocnego rozstrzygnięcia i przyznania odwołującemu się prawa do domagania się odsetek od ZUS.

W świetle powyższego Sąd rozstrzygnął jak na wstępie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z pisemnym uzasadnieniem doręczyć (...)